

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

M. Fabii Quintiliani Institutionum Oratoriarum Libri Duodecim

Summa diligentia ad fidem vetustissimorum codicum recogniti ac restituti

M. Fab. Quintiliani Declamationes Undeviginti. M. Fabii Avi Et Calpurnii
Flacci Declamationes. Auctoris Incerti Dialogus De causis corruptae
Eloquentiae - Cvm Variorum Notis

Quintilianus, Marcus Fabius

Lugd. Batav. ; Roterodami, 1665

CCCL. Aqua frigida privigno data.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12889

Debeo, si quid in me fuerit fortis animi: si quid virtutis incorruptæ, faciam: duret tantummodo animus, non deficiam, non defleat. Etiamnum fortis sum: etiamnum posse videor: sed supersunt dies. Non blandior tibi: quotidie me hortor: & instigo animum meum, & totam sceleris tui deformitatem pono ante oculos: & illud nescio quid, quod persuasioni meæ repugnat, volo perdomare. Bene facis, quod accusas, turpiter deficiebam, prodebamque necessarium civitati exemplum: jamque in eam venturus eram hominum suspicionem, ¹ tanquam me permitte fecisses. Hoc age: dic insanum, dic furiosum, dic longe ab intellectu sanguinis sui positum. Vide ne roga-veris. Quid enim acturus ad genua provolvendo, adhibendo amicos, flendo in pectus meum? ² insanus sum, nihil sentio, ad illum patrem tuum.

C C C L.

Aqua frigida privigno data.

Qui habebat filium, amissa matre ejus, aliam uxorem duxit. Incidit in gravem valetudinem filius: convocati sunt medici. Dixerunt moriturum, si aquam frigidam bibisset: dedit illi noverca aquam frigidam: perit juvenis. Noverca accusatur à marito veneficii.

DECLAMATIO.

Veneficii ago. filium meum periisse, & ea potione, quam dederit noverca, periisse, non difficile probabo. Nam & datam à se potionem non negat: & eam periculosam fuisse, quæ prædicta sunt, ostendunt. Ne ignorantia quidem defendi potest: id quod accidit, denuntiatum est. Itaque non tam in defensione fiduciam habet, quam in lege: nec tam dicere potest, scelus se non fecisse, quam illud,

¹ *Tanquam me permitte.*] Quintil. supradicto loco, Nam si permittat hic pater, &c. Seneca lib. 2. decl. 4. Putas me accusatori permitturum, quod filio negavi? ita enim legendum est, non, promittendum, & postea, me miserum

quia pene permisi, non, qua poene. *Ærod.*
² *Insanus sum, nihil sentio.*] Seneca, Ego moriar, inquit. hoc si reo dicis, non curo: si Judici, videbo: si dementi, non intelligo. In iis quæ sequuntur aliquid deest. *Idem.*

illud, impune fecisse. Negat enim se teneri posse veneficii, quoniam non dederit venenum. Postea videbimus, & quomodo intelligendum sit venenum, & an hoc, quod datum est, illo tempore fuerit venenum. Interim putemus nullam legem huic sceleri proprie esse constitutam. ¹ nonne proximo utendum est? Non ignoro esse frequentem hujusmodi in judiciis minoribus duntaxat contentionem, ² ut pecuniam excidisse formulæ, ut aliter quam potuerit agere dicatur. Sed hæc tunc valent, cum ostenditur jus aliud, quo agendum sit. Itaque si dicis, qua lege alia accusare debuerim, merito excludis hanc, qua lege ago. Sed neque hanc actionem meam admittis, neque aliud demonstras, quo recedam ab hac lege depulsus: hoc contendis, ut istud, etiamsi scelus sit, facere licuerit. Atque hoc etiamsi non proprie conscriptum, consuetudine judiciorum consequens est, quotiens aliqua propria actio in rem non detur, uti proxima & simili. Nulla tanta esse potuit prudentia majorum (quanquam fuit summa) ³ ut ad omne genus nequitiae occurrat. Ideoque per universum, & per genera singula conscripta sunt jura. Cædes videtur significare sanguinem & ferrum. Si quis alio genere homo fuerit occisus, ad illam legem revertemur: si incideret ⁴ in latrones, aut in aquas præcipitatus, si in aliquam immensam altitudinem dejectus fuerit, eadem lege vindicabitur, qua ille, qui ferro percussus sit. Igitur & alia similia lex de aqua frigida scripta non erat, redeamus necesse est tamen ad eam, quæ ⁵ venena coërceat, cum aqua frigida id effecerit, quod venenum. Hæc, ut remittam non fuisse hoc veneficium;

nunc

¹ Nonne proximo utendum est.] Haud dubie proxima, nempe lege. Gronovius.

² Ut pecuniam excidisse formulæ ut aliter.] Ærodius: ut pecuniarum an excidisse formulam qui egerit aliter. Conjeciebam: contentionem de pecunia, ut excidisse formulam, qui aliter, quam potuerit, egerit, dicatur. Idem.

³ Ut ad omne genus nequitiae occurrat.] Regula loquendi præcipit, occurverit. Idem.

⁴ In latrones.] Al. latrinas fortasse retius, vel lautumias. Pithæus.

⁵ Venena coërceat.] Vet. cod. nocent. Idem.

nunc vero venenum quomodo interpretari & intelligere possumus? Ut opinor, potionem mortis causa datam. Non quæritur qualis sit, sed quid efficiat. Nam ipsorum venenorum plura genera, plura nomina sunt: diversi etiam effectus. Aliud ex radicibus herbarum contrahitur, aliud ex animalibus mortiferis reservatur, sunt quæ frigore sanguinem gelent, sunt quæ calore nimio vitalia exurant, omnia tamen hæc sub unam legem veneficii veniunt. Quin illud etiam in rerum natura manifestum atque deprehensum est, alia esse aliis venena, quædam mortifera nobis, etiam in remedium quorundam animalium cedunt: quædam quæ in voluptates etiam & luxuriam adhibentur, multis animalibus adferunt mortem. Similis ratio & remedium est. Cur igitur non sit differentia cum veneno, etiam temporis, nihil interest, ¹ qui faciat? alias nunc venenum est. Quomodo enim comparare ista possumus! Ante omnia animo dantis, deinde effectu. ² Animus dantis qualis fuerit non probavimus: interim de effectu constat. Vultis æstimare? adeo certum fuit hoc venenum esse, ut prædictum sit. In summa, quid plus pati potuerat adolescens, si venenum bibisset? Ponamus ex altera parte illam potionem, cujus tu nomen subinde jactas: pone ex altera, potionem quam tu dedisti: de utraque idem medici dicent. Si nihil interest mortis, nihil interest criminis. Hæc ad jus: sed ad ream legi suæ applicandam, sane scrutemur & animum. Non dico, quæ sit, quæ dederit: interim hoc respondeo, Aquam frigidam dedit: ³ sane medici non vetuerunt, non timuerunt, satis est, non permiserunt. Personam non onero, denuntiationem diffimulo.

¹ Qui faciat alias, nunc venenum est. Idem.

² Animus dantis qualis fuerit, non probavimus.] Priores, probavimus. Scribe: mox probavimus. Mox enim: sane scrutemur & animum. Gronovius.

³ Sane medici non vetuerunt, non ti-

muerunt.] Ærodius: hoc vetuerunt, hoc timuerunt. Lege: Sane medici non vetuerunt, non timuerunt: satis est, non permiserunt. Pone, fac non vetuisse, non timuisse: satis peccasses, si dedisses illis inconsultis. Idem.

mulo. Dedisti ægro, quod pater non dedisset. Si unus aliquis ex medicis nocituram tantum potionem esse dixisset: dicerem tamen, Fortasse moriturum non putaveris? nocere voluisti, hoc inter omnes medicos constitit, periturum esse, si aquam frigidam bibisset: dedisti, postquam certum erat. Velim scire, an aliquid tale in valetudine ejus & ante feceris; nam si fecisti, apparet, quomodo ad tantum periculum deductus sit: si non fecisti, apparet fuisse causam, propter quam faceres. Non putavi, nec credidi medicis. adeone ignota medicinæ experimenta sunt egenti vita bona?

M. FAB. QUINTILIANI

Finiunt coloratæ, incipiunt^r ejusdem
Tractatæ.

C C C L I.

Exul index tyrannidis.

EXULEM INTRA FINES DEPREHENSUM LICEAT OCCIDERE. EX SUSPICIONE TYRANNIDIS SIT ACTIO. Exul, apud quem dives fuerat hospitatus, scripsit Senatui se facturum indicium tyrannidis, si reditus sibi decerneretur. In Curia cum ageretur, solus dives contradixit. Decreto tamen reditu, exul ille intra fines est occisus. Dives tyrannidis reus est.

S E R M O.

Exulem illum, qui occisus sit, dicemus, antequam damnaretur, fuisse civem seditiosum, omnibus sceleribus confessum: sed in illis quoque diu non fiducia innocentiae, verum audacia nescio qua omnia fingendi atque dissimulandi, latuisse, & quemadmodum multos similes sui amicos habuerit, sic non pauciores habuisse inimicos. vix quidem illum, quamvis in manifestis sceleribus, nescio qua audacia repugnantem damnari potuisse. Expulsum autem (quod fere sceleratis pectoribus eveniat) graviter tulisse pœnam:

ac

1 Ejusdem tractatæ.] Vet. cod. Coloratæ. quod ordo ipse non patitur. Pith.